

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
кафедра педагогічної та вікової психології

Директор кафедри педагогічної та вікової психології
на чільній роботі та рекрутації
проф. Іванюк С. В. *С.В. Іванюк*

Протокол № 2 від «16» жовтня 2019 р.

№10216102019

ПРОГРАМА
вибіркової навчальної дисципліни

ТЮТОРИНГ: ПСИХОЛОГІЧНИЙ СУПРОВІД В СОЦІАЛЬНИХ
ІНСТИТУЦІЯХ

Підготовки: освітнього ступеня бакалавр
Спеціальності 053 Психологія
Освітньо-професійної програми Психологія

Луцьк – 2019

Програма вибіркової навчальної дисципліни «Тьюторінг: психологічний супровід в соціальних інституціях» підготовки бакалавра, Галузі знань: 05 Соціальні та поведінкові науки, напрям підготовки 053 Психологія, за освітньо-професійною програмою Психологія.

Розробники: Вічалковська Наталія Калинівна, канд. психол. наук, доцент кафедри педагогічної та вікової психології

Рецензент: Мушкевич Мирослава Іванівна канд. психол. наук, доцент кафедри медичної психології та психодіагностики

Програма вибіркової навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри педагогічної і вікової психології
протокол № 1 від 30.08.2019 р.

Завідувач кафедри
доктор психологічних наук, професор Гошовський Я.О.

Програма вибіркової навчальної дисципліни схвалена методичною комісією факультету психології
(протокол № 1 від 04.09.2019 р.)

Голова науково-методичної комісії факультету (інституту) Іванашко О.Є.

Програма вибіркової навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою університету

Вічалковська Н.К., 2019.

1.ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни За навчальним планом 2017 року
денна форма навчання	Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки Спеціальність: 053 Психологія	вибіркова
Кількість годин 180 Кредитів 6		рік навчання 3
ІНДЗ: <i>немає</i>	Освітній ступінь: бакалавр	Семестр 5
		Лекції 24 год.
		Практичні 24 год.
		Лабораторні 24 год. Індивідуальні
		Самостійна робота 100 год.
		Консультації 8 год.
		Форма контролю:залік

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни нормативна
заочна форма навчання	Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки Спеціальність: 053 Психологія	вибіркова
Кількість годин 180 Кредитів 6		рік навчання 4
ІНДЗ: <i>немає</i>	Освітній ступінь: бакалавр	Семестр 7
		Лекції 10 год.
		Практичні 10 год.
		Лабораторні 10 год. Індивідуальні
		Самостійна робота 128 год.
		Консультації 22 год.
		Форма контролю:залік

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни нормативна
заочна форма навчання м/с		вибіркова
Кількість годин 120 Кредитів 4	Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки	рік навчання 2
	Спеціальність: 053 Психологія	
ІНДЗ: <i>немає</i>	Освітній ступінь: бакалавр	Семестр 3
		Лекції 10 год.
		Практичні 8 год.
		Лабораторні 8 год. Індивідуальні
		Самостійна робота 80 год.
		Консультації 14 год.
		Форма контролю: залік

2.АНОТАЦІЯ КУРСУ

Предметом вивчення навчальної дисципліни є тьюторінг: психологічний супровід в соціальних інституціях.

Метою вивчення навчальної дисципліни є вивчення прикладних технік тьюторського супроводу як психологічної діяльності по індивідуалізації освіти, спрямованого на виявлення і розвиток освітніх мотивів та інтересів учня, пошук освітніх ресурсів для створення індивідуальної освітньої програми, на роботу з освітнім замовленням родини, формування учбової та освітньої рефлексії учня.

3.КОМПЕТЕНЦІЇ:

До кінця навчання студенти будуть компетентними у таких питаннях:

- володіти базовими теоретичними поняттями навчальної дисципліни,
- вміти порівняти медичну соціальну і психологічну модель супроводу,
- виявляти особливості кожної з моделей,
- застосовувати зарубіжний досвід і практику в Україні,
- про вплив соціальної, психологічної та медичної моделей на соціальну політику, практику соціальної роботи з дітьми з особливими потребами.

Згідно вимог освітньо-професійної програми студенти повинні:

- **знати :**
- Інструменти й методи в роботі тьютора
- Приклади тьюторських практик
- Досвід зарубіжних шкіл
- Планування тьюторіалів
- Тьюторінг сімейний

Різні підходи до проблеми дитини з особливостями в розвитку

Основні принципи та основи впливу медичної, соціальної та психологічної моделі супроводу дітей з особливостями в розвитку на якість життя родини.

На основі вивченого теоретичного і практичного матеріалу студенти повинні **уміти** проводити:

- психолого-педагогічну діагностику виявлення проблеми;

- консультативну роботу з сім'єю з питань забезпечення інтелектуального, особистісного і фізичного розвитку дитини;
  - •формування *здорового способу життя родини*;
  - • взаємодія з родиною щодо забезпечення супроводу з метою повноцінного розвитку дитини;
  - визначення *індивідуального освітнього і корекційного маршруту для ефективного супроводу дітей в сім'ях*;
  - забезпечення *мультидисциплінарної взаємодії* суб'єктів освітнього простору для організації незалежного життя дітей з особливими потребами;
  - підвищення рівня батьківської компетенції
- вміти:**
- застосовувати здобуті знання для розв'язання практичних проблем особистості;
  - володіти конкретними методами, методиками та прийомами на практиці;
  - використовувати конкретні методи, методики та прийоми з діагностичною, терапевтичною та навчальною метою.

4. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни.

денна ф.н

	Назви змістових модулів і тем	Усього	Лекції	Практичні	Лабор.	СРС	Консульт.
Модуль 1. Тьюторинг: теоретична складова.							
1	Історія, поняття, принципи тьюторингу.	16	2	2	2	10	
2	Види тьюторингу. Функції, компетенції та ролі тьютора	18	2	2	2	10	2
3	Основні моделі психолого-педагогічного супроводу дітей в в сім'ях .	18	4	2	2	10	
4	Приклади тьюторських практик	20	2	4	4	10	
5	Організаційні аспекти освітньої моделі супроводу дитини з особливостями в розвитку.(інклюзія)	16	2	2	2	10	
6	Забезпечення <i>мультидисциплінарної взаємодії</i> суб'єктів моделі супроводу дитини з особливостями в розвитку в сім'ях.	18	2	2	2	10	2
Модуль 2. Тьюторинг: практична складова							
7	Основні форми, методи, інструменти в роботі тьютора.	18	2	2	2	10	2
8	Інструменти й методи в роботі тьютора.	16	2	2	2	10	
9	Модель супроводу дітей з ГРДУ в сім'ях .	16	2	2	2	10	
10	Різниця між тьютором та класним керівником, психологом, коучем, ментором і фасилітатором	18	2	2	2	10	2
11	Тьюторинг сімейний.	6	2	2	2		
	Разом	180	24	24	24	100	8

заочна ф.н.

	Назви змістових модулів і тем	Усього	Лекції	Практичні	Лабор.	СРС	Консульт.
Модуль 1. Тьюторинг: теоретична складова.							
1	Історія, поняття, принципи тьюторингу.	17	1	1	1	12	2
2	Види тьюторингу. Функції, компетенції та ролі тьютора	17	1	1	1	12	2
3	Основні моделі психолого-педагогічного супроводу дітей в в сім'ях .	17	1	1	1	12	2
4	Приклади тьюторських практик	17	1	1	1	12	2

5	Організаційні аспекти освітньої моделі супроводу дитини з особливостями в розвитку.(інклюзія)	19	1	1	1	12	4
6	Забезпечення <i>мультидисциплінарної взаємодії</i> суб'єктів моделі супроводу дитини з особливостями в розвитку в сім'ях.	17	1	1	1	12	2
Модуль 2. Тьюторинг: практична складова							
7	Основні форми, методи, інструменти в роботі тьютора.	19	1	1	1	14	2
8	Інструменти й методи в роботі тьютора.	19	1	1	1	14	2
9	Модель супроводу дітей з ГРДУ в сім'ях .	19	1	1	1	14	2
10	Різниця між тьютором та класним керівником, психологом, коучем, ментором і фасилітатором	19	1	1	1	14	2
Разом		180	10	10	10	128	22

Заочна фн м/с

	Назви змістових модулів і тем	Усього	Лекції	Практичні	Лабор.	СРС	Консуль т.
Модуль 1. Тьюторинг: теоретична складова.							
1	Історія, поняття, принципи тьюторингу.	15	1	1	1	10	2
2	Види тьюторингу. Функції, компетенції та ролі тьютора	15	1	1	1	10	2
3	Основні моделі психолого-педагогічного супроводу дітей в сім'ях .	15	1	1	1	10	2
4	Приклади тьюторських практик	15	1	1	1	10	2
5	Організаційні аспекти освітньої моделі супроводу дитини з особливостями в розвитку.(інклюзія)	15	1	1	1	10	2
6	Забезпечення <i>мультидисциплінарної взаємодії</i> суб'єктів моделі супроводу дитини з особливостями в розвитку в сім'ях.	15	1	1	1	10	2
Модуль 2. Тьюторинг: практична складова							
7	Основні форми, методи, інструменти в роботі тьютора.	14	1	1	1	10	1
8	Інструменти й методи в роботі тьютора.	14	1	1	1	10	1
9	Модель супроводу дітей з ГРДУ в сім'ях .	2	2				
Разом		120	10	8	8	80	14

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ денна

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна форма навч.
1.	Історія, поняття, принципи тьюторингу. Види тьюторингу. Функції, компетенції та ролі тьютора	5
2	Види тьюторингу. Функції, компетенції та ролі тьютора	5
3	Основні моделі психолого-педагогічного супроводу дітей в сім'ях .	10
4	Приклади тьюторських практик	10
5	Організаційні аспекти освітньої моделі супроводу дитини з особливостями в розвитку.(інклюзія)	5
6	Забезпечення <i>мультидисциплінарної взаємодії</i> суб'єктів моделі супроводу дитини з особливостями в розвитку в сім'ях.	5

7	Основні форми, методи, інструменти в роботі тьютора.	10
8	Інструменти й методи в роботі тьютора.	10
9	Модель супроводу дітей з ГРДУ в сім'ях	5
10	Різниця між тьютором та класним керівником, психологом, коучем, ментором і фасилітатором	5
11	Тьюторінг сімейний.	10
12	Історія, поняття, принципи тьюторингу. Види тьюторингу. Функції, компетенції та ролі тьютора	10
13	Види тьюторингу. Функції, компетенції та ролі тьютора	10
	Усього годин	100

заочний

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна форма навч.
1.	Історія, поняття, принципи тьюторингу. Види тьюторингу. Функції, компетенції та ролі тьютора	10
2	Види тьюторингу. Функції, компетенції та ролі тьютора	10
3	Основні моделі психолого-педагогічного супроводу дітей в сім'ях .	10
4	Приклади тьюторських практик	10
5	Організаційні аспекти освітньої моделі супроводу дитини з особливостями в розвитку. (інклюзія)	10
6	Забезпечення <i>мультидисциплінарної взаємодії</i> суб'єктів моделі супроводу дитини з особливостями в розвитку в сім'ях.	10
7	Основні форми, методи, інструменти в роботі тьютора.	10
8	Інструменти й методи в роботі тьютора.	10
9	Модель супроводу дітей з ГРДУ в сім'ях	10
10	Різниця між тьютором та класним керівником, психологом, коучем, ментором і фасилітатором	10
11	Тьюторінг сімейний.	10
12	Історія, поняття, принципи тьюторингу. Види тьюторингу. Функції, компетенції та ролі тьютора	10
13	Види тьюторингу. Функції, компетенції та ролі тьютора	8
	Усього годин	128

Заочний м/с

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна форма навч.
1.	Історія, поняття, принципи тьюторингу. Види тьюторингу. Функції, компетенції та ролі тьютора	5
2	Види тьюторингу. Функції, компетенції та ролі тьютора	5
3	Основні моделі психолого-педагогічного супроводу дітей в сім'ях .	5
4	Приклади тьюторських практик	5
5	Організаційні аспекти освітньої моделі супроводу дитини з особливостями в розвитку. (інклюзія)	8
6	Забезпечення <i>мультидисциплінарної взаємодії</i> суб'єктів моделі супроводу дитини з особливостями в розвитку в сім'ях.	5
7	Основні форми, методи, інструменти в роботі тьютора.	5
8	Інструменти й методи в роботі тьютора.	5
9	Модель супроводу дітей з ГРДУ в сім'ях	5
10	Різниця між тьютором та класним керівником, психологом, коучем, ментором і фасилітатором	8
11	Тьюторінг сімейний.	8
12	Історія, поняття, принципи тьюторингу. Види тьюторингу. Функції, компетенції та ролі тьютора	8
13	Види тьюторингу. Функції, компетенції та ролі тьютора	8

6. ВИДИ ІНДИВІДУАЛЬНИХ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ ЗАВДАНЬ

Важливою складовою самостійної роботи студентів є виконання індивідуальних завдань.

Індивідуальні завдання мають на меті поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти отримують у процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці.

Для обов'язкового виконання студентам пропонується виконати такий вид позааудиторної індивідуальної роботи як індивідуальні науково-дослідні завдання (10 завдань), кожне з яких окремо подається, захищається та оцінюється.

Метою індивідуальних науково-дослідних завдань є самостійна робота та опанування питань комплексної теми «Тьюторінг: психологічний супровід в соціальних інституціях», а також систематизація, поглиблення, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань студента з навчального курсу в цілому.

Порядок подання та захист індивідуального науково-дослідного завдання:

1. Виконана робота подається у вигляді мультимедійної презентації та/або скріплених аркушів формату А4 (реферату) з титульною сторінкою стандартного зразка і внутрішнім наповненням із зазначенням усіх позицій змісту завдання.

2. Творча робота подається викладачу, який проводить практичні заняття з даної дисципліни за два тижня до семестрового контролю.

3. Оцінка за роботу виставляється на заключному практичному занятті з навчальної дисципліни на основі попереднього ознайомлення викладача зі змістом індивідуального завдання та публічного захисту студентом.

4. Оцінка за роботу враховується при виведенні підсумкової оцінки (заліку) з навчального курсу. Оцінювання здійснюється в межах 40% від загальної кількості балів, тобто може складати від 1 до 40 балів.

7. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Загальна оцінка за курс складається як алгебраїчна сума оцінок за кожен з двох модулів: складається з балів, які отримує студент за навчальну діяльність – підготовку та виступи на практичних заняттях та виконання лабораторних робіт (30 балів) і виконання та захист індивідуальних завдань (10 балів). При цьому загальна кількість балів за поточну роботу не може перевищувати 40 балів.

Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою ECTS.

Наприкінці вивчення курсу, формою підсумкового контролю є залік, який оцінюється від 0 до 60 балів.

Модуль I передбачає перевірку якості засвоєння теоретичного курсу, виконання практичних робіт безпосередньо на заняттях. Загальна кількість балів цього модуля становить 30.

Модуль II передбачає виконання лабораторних занять, здійснення емпіричного дослідження. Таким чином, максимально можлива оцінка за виконання модуля 2 становить 10 балів.

Модуль III передбачає перевірку підсумкових знань і вмінь студентів шляхом написання контрольної роботи. Оцінка за модуль III виставляється за виконання студентом контрольної роботи, що передбачає перевірку теоретичних знань. Контрольна робота оцінюється за 60-бальною шкалою.

Поточний контроль (мах = 40 балів)						Контроль а робота	Загальна кількість балів
Модуль 1				Модуль 2			
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2		Лабораторні заняття	
T1	T2	T3	T4	T5	T6		
5	5	5	5	5	5	10	60
							100

Переведення підсумкових семестрових оцінок, виражених у балах за 100-бальною шкалою, в оцінки за національною шкалою та шкалою ECTS здійснюється відповідно до наведеної нижче таблиці:

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	відмінно	зараховано
82-89	добре	
75-81		
67-74		
60-66	задовільно	не зараховано з можливістю повторного складання
1-59	незадовільно	

8. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Методическое пособие: Уроки Доброты / Сост. Ю. Симонова, П. Обиух. – М.: РООИ «Перспектива», 2009.
2. Митчелл Д. Эффективные педагогические технологии специального и инклюзивного образования // Стратегии командного сотрудничества: сборник материалов. – М.: РООИ «Перспектива», 2012.
3. Варгас Дж. Анализ деятельности учащихся. Методология повышения школьной успеваемости / Пер. с англ. – М.: Оперант, 2015.
4. Богдашина О. Расстройства аутистического спектра: введение в проблему аутизма. – Красноярск, 2015.
5. Коннор Д., Макдермотт Я. НЛП в повседневной жизни. – М.: ФАИР, 2007.
6. Никольская О., Фомина Т., Цыпотан С. Ребёнок с аутизмом в обычной школе. – www.firo.ru/wp-content/uploads/2015/07/Autistic-child-in-school.pdf

7. Российские и зарубежные исследования в области инклюзивного образования / Под ред. В. Рыскиной, Е. Самсоновой. – М.: Форум, 2012.
8. Фрост Л., Бонди Э. Система альтернативной коммуникации с помощью карточек PECS / Пер. с англ. Е. Мельниковой. – М.: Теревинф, 2011.
9. Шаталов В.Ф. Эксперимент продолжается. – М. Педагогика, 1989.
10. Шрамм Р. Детский аутизм и АВА. – Екатеринбург: Рама Паблишинг, 2013.
11. Ковалёва Т.М., Кобыща Е.И., Попова (Смолик) С.Ю., Тёров А.А., Чередилина М.Ю. Профессия «Тьютор». – М., СФК-офис, 2012.
12. Джаней Р., Снелл М.Е. Инклюзивная практика обучения: изменение и адаптация школьных учебных программ. Главы из книги – М.: РООИ «Перспектива», 2013.
13. Сапегин К.В. Образовательная технология «Портфолио». – <http://rudocs.exdat.com/docs/index-165101.html>
14. Ковалева Т.М., Кобыща Е.И., Попова (Смолик) С.Ю., Теров А.А., Чередилина М.Ю. Профессия «Тьютор». – М., СФК-офис, 2012.
15. Журнал «Тьюторское сопровождение». 2012.
16. Банч Г. Поддержка учеников с нарушением интеллекта в условиях обычного класса: пособие для учителей / Пер. с англ. – М.: РООИ «Перспектива», 2009.
17. Митчелл Д. Эффективные педагогические технологии специального и инклюзивного образования // Стратегии командного сотрудничества: сборник материалов. – М.: РООИ «Перспектива», 2012.
18. Профессия – тьютор. Информационно-методический бюллетень. – 2013. – № 2. – М.: МГППУ.
19. Тьюторство в открытом образовательном пространстве: опыт и перспективы нормативно-правового регулирования: материалы пятой Международной научно-практической конференции и семнадцатой Межрегиональной научно-практической тьюторской конференции, 6-7 ноября 2012 г. – М.:, 2012.
20. Эрц (Нафтульева) Ю.М. Инклюзия детей с аутизмом в общеобразовательной системе: обзор целей и стратегий. – По материалам интернет-ресурсов.
21. Джаней Р., Снелл М.Е. Инклюзивная практика обучения: изменение и адаптация школьных учебных
22. Карпенкова И.В. Тьютор в инклюзивной школе: сопровождение ребёнка с особенностями развития. Из опыта работы / Под ред. М.Л. Семенович. – М.: ЦППРиК «Тверской», 2010.

23. Борисова Н.В., Прушинский С.А. Инклюзивное образование: право, принципы, практика. – М.: Владимир, ООО «Транзит-ИКС», 2009.
- 24.. Васильева Е.Н. Тьюторство как механизм непрерывного профессионального образования педагога // Стандарты и мониторинг образования. 2006. № 6.
25. Громовий В. Індивідуальний педагогічний супровід учнів // <http://osvita.ua/school/upbring/1240>
26. Пьянив В.С. Функции тьюторства в контексте психолого-педагогического сопровождения студентов // Среднее профессиональное образование. 2009. №3.
27. Рыбалкина Н.В. К истории тьюторства. Введение. Фигура Нового Средневековья // <http://thetutor.ru/history/article04.html/>
28. Тьюторство. Тольяттинская академия управления // http://www.taom.ru/main/ped_tutors.php/ Колошина Т.Ю., Трусъ А.А. Арт-терапевтические техники в тренинге: характеристики и использование. Практическое пособие для тренера. – СПб.: Речь, 2010. – 189с.